

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра методики професійного навчання

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

**Методичні рекомендації
до виконання індивідуальних завдань самопідготовки на практичні
заняття здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП
«Біотехнології та біоінженерія» спеціальності 162 «Біотехнології та
біоінженерія» денної та заочної форми здобуття вищої освіти**

Миколаїв
2024

УДК 331.45:331.462

О-92

Друкується за рішенням методичної комісії інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол 1 від «10» вересня 2024р.

Укладач:

В.М. Курепін - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри методики професійного навчання, Миколаївського національного аграрного університету

Рецензенти:

С. Ю. Ушкац - кандидат фізико-математичних наук, доцент, в.о. доцента, кафедри екології та природних технологій, керівниця навчально-тренінгового центру «First aid» Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

В.С. Іваненко - головний спеціаліст відділу планування та координації дій у надзвичайних ситуаціях Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Миколаївської міської ради

© Миколаївський національний аграрний університет, 2024

Зміст

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. Мета та завдання курсу дисципліни «Охорона праці в галузі».....	5
2. Загальні вказівки до виконання та оформлення роботи.....	8
3. Порядок вивчення дисципліни	8
4. Програма дисципліни «Охорона праці в галузі».....	10
4.1. Загальні вказівки.....	10
4.2. Питання для самопідготовки студентів та виконання контрольних індивідуальних завдань.....	10
5. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи та індивідуального семестрового завдання.....	25
5.1. Загальні вимоги до оформлення роботи.....	25
5.2. Оформлення титульного листа індивідуального контрольного завдання.....	26
5.3. Оформлення змісту індивідуального контрольного завдання.....	27
5.4. Оформлення основної частини індивідуального контрольного завдання.....	27
5.5. Оформлення переліку прийнятих скорочень індивідуального контрольного завдання.....	29
5.6. Оформлення списку літератури індивідуального контрольного завдання.....	29
5.7. Оформлення додатків індивідуального контрольного завдання.....	30
5.8. Додатки.....	30
6. Список рекомендованих джерел інформації для виконання завдань самостійної та практичної підготовки	31

Передмова

Мета цих методичних вказівок - визначити зміст і обсяг дисципліни «Охорона праці в галузі», що вивчається здобувачами вищої освіти Миколаївського національного аграрного університету, спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія», а також допомогти їм у практичній реалізації набутих знань при виконанні індивідуального контрольного завдання, що є основною формою поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти.

Робочою програмою дисципліни «Охорона праці в галузі» передбачено самостійне виконання індивідуального контрольного завдання до виконання якого вони приступають після вивчення теоретичної частини курсу.

Мета виконання індивідуального контрольного завдання – надати майбутньому фахівцю в галузі управління охороною праці теоретичні знання та практичні навички для вирішення проблем організації та технічного забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці на об'єктах майбутньої професійної діяльності, тобто надати йому умови та можливість самостійно приймати інженерні рішення з безпеки праці на біотехнологічних підприємствах. Вирішення цих питань на практиці неможливе без практичних навичок. Для цього необхідно, щоб здобувач вищої освіти самостійно міг користуватися науково-технічною літературою та довідниками; аналізувати небезпечні ситуації того чи іншого процесу, самостійно вирішувати різноманітні питання безпечних умов праці при практичній діяльності.

Методичні вказівки, розроблені відповідно до робочої програми дисципліни «Охорона праці в галузі», рекомендацій МОН України та Державної служби з питань праці України, Південного міжрегіонального Управління Державної служби з питань праці, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Головного Управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій Миколаївський області та Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Миколаєві включають в себе такі головні частини: загальні вказівки до виконання та оформлення роботи; порядок вивчення дисципліни; програма дисципліни «Охорона праці в галузі»; індивідуальні контрольні завдання; список

літератури (нормативної, навчальної, довідкової, інтернет-ресурсів), потрібної для освоєння теоретичних питань та вирішення практичних завдань, методичні вказівки до виконання контрольної роботи та індивідуального контрольного завдання.

I. Мета та завдання курсу дисципліни «Охорона праці в галузі»

Забезпечення здорових і безпечних умов трудової діяльності в нашій країні потребує корінної зміни ставлення всього суспільства до питань охорони праці, підвищення освіти посадових осіб і спеціалістів усіх рівнів, всього населення країни. Вирішення цієї проблеми неможливе без належної підготовки всіх фахівців з питань охорони праці. Професійна освіта покликана забезпечити майбутнього спеціаліста знаннями, уміннями і навичками безпечної професійної діяльності, зокрема під час виконання управлінських дій, при проектуванні чи розробці нових процесів, виконанні конкретних виробничих дій, технологічних операцій; новітніми теоріями, методами і технологіями з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, матеріальних та культурних цінностей в умовах виробничої діяльності та настання НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Закон України «Про вищу освіту» встановлює, що «вимоги до освітніх рівнів вищої освіти містять вимоги до рівня сформованості у особи соціальних і громадянських якостей з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності». Враховуючи це, вищий навчальний заклад повинен сформувати випускника як соціальну особистість, здатну вирішувати певні проблеми і задачі соціальної діяльності, виходячи з принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників.

Метою вивчення дисципліни є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Вивчення охорони праці у вищій школі відбувається неперервне і комплексно. Підготовка студентів в рамках нормативної навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» спрямована передусім на формування світогляду, вироблення ідеології безпечного мислення і поведінки, і забезпечує майбутніх спеціалістів важливим інструментом не лише щоденного безпечного контактування з навколишнім світом, а й готує до майстерного виконання різної складності технологічних процесів. Завдяки цій дисципліні майбутній фахівець має опанувати філософію безпеки локальних екосоціосистем, уміти будувати логічне дерево подій виникнення небезпеки, визначати існуючі проблеми безпеки. Уміння вирішувати типові задачі охорони праці відповідно до посадових обов'язків первинної посади майбутньої професії забезпечується відповідно до конкретної галузі і особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців шляхом опанування безпечними методами та прийомами ведення робіт при вивченні загально технічних та фахових дисциплін.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці, гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Основні загальнокультурні та професійні компетенції. В результаті вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» студенти повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов'язаних з забезпеченням життя, здоров'я і працездатності під час роботи та мати такі основні загальнокультурні та професійні компетенції з охорони праці:

Загальнокультурні компетенції.

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу;
- вміння визначити коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з охорони праці;

- знання методів та інструментарію моніторингу надзвичайних ситуацій, побудови моделей (сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків;

- здатність приймати рішення з питань охорони праці в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції.

в виробничо-технологічній діяльності:

- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);

- ефективне виконання функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;

- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;

в організаційно-управлінській діяльності:

- проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;

- здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;

- методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу);

- розуміння, розробка і впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту;

- інтерпретування новітніх досягнень в теорії та практиці управління безпекою у надзвичайних ситуаціях.

Вивчення курсу «Охорона праці в галузі» базується на знаннях, набутих при вивченні нормативної дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» та інших дисциплін – загально-освітніх (математика, фізика, біофізика загальна та неорганічна хімія, органічна хімія, біохімія), соціально-правових та економічних (Правознавство, соціологія, політологія, економічна теорія, філософія (етика, естетика), економіка та організація біотехнологічної промисловості), медичних (гігієна, санітарія, токсикологія, фізіологія, психологія, біотехнології та біоінженерія), загально технічних та спеціальних (Процеси і апарати біотехнологічних виробництв, електротехніка та основи електроніки, промислова

біотехнологія, біоінженерія, автоматизація та управління біотехнологічним виробництвом).

II. Загальні вказівки до виконання та оформлення роботи

Робота складається з розв'язання індивідуальних контрольних завдань по кожній темі. Кожен студент вибирає завдання згідно з порядкового номеру у навчальному журналі викладача. Кожне завдання має свою назву. Студенти, які вибрали індивідуальні завдання виконують роботу згідно плану. Для цього вони повинні:

1. Уявити для себе тему індивідуального завдання.
2. Порядок її викладення.
3. Обсяг матеріалу.
4. Його зв'язок з іншими завданнями.
5. Приступити до виконання індивідуального завдання.
6. Оформити індивідуальне завдання.
7. На практичному занятті захистити своє завдання.

Якщо студент був відсутній на заняттях, де викладач пояснював порядок виконання та оформлення індивідуальних контрольних завдань, він зобов'язан особисто отримати методичні вказівки до виконання індивідуального контрольного завдання у викладача (асистента) на консультації (графік консультацій викладача). **Контрольна робота виконується у письмовій формі.**

III. Порядок вивчення дисципліни

Робочою програмою дисципліни «Охорона праці в галузі» для студентів денної форми навчання передбачені такі форми навчальної роботи:

- лекційні заняття;
- практичні заняття;
- самостійна робота;
- виконання індивідуального контрольного завдання.

Лекційні заняття займають провідне місце в освітньому процесі студентів денної форми. Метою їх є:

- викладення основного наукового змісту дисципліни і націлювання на подальшу самостійну роботу студентів;
- забезпечення засвоєння студентами методологічних основ викладеного навчального матеріалу, а також подальшого використання отриманих знань у практичній діяльності майбутніх фахівців;
- підвищення ефективності усіх видів навчальних занять, закріплення знань і прояву творчих здібностей студентів;
- активізація навчання на основі проблемного характеру викладу матеріалу і тісного зв'язку теорії з практикою;
- щільне ув'язування лекційного матеріалу з тим, що вивчається на практичних заняттях.

Практичні заняття застосовуються для ознайомлення студентів з практичним використанням набутих теоретичних знань. Метою занять є закріплення і поглиблення знань, отриманих при вивченні теоретичного матеріалу, здійснення зв'язку теорії з практикою. Під час проведення практичних занять здійснюється поточний контроль знань у відповідності до вимог робочої програми вивчаємої дисципліни.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Робоча програма передбачає самостійне поглиблене пророблення студентами найбільш важливих тем дисципліни. Мета самостійної роботи студентів з вивчення дисципліни:

- закріплення теоретичних положень, викладених на лекційних заняттях;
- активізація творчих здібностей студента, розвиток навичок роботи з технічною літературою;
- ознайомлення з нормативною літературою;
- набуття досвіду самостійного вирішення питань.

Індивідуальне самостійне завдання підсумовує знання, здобуті студентом в результаті вивчення теоретичного матеріалу, надає можливість реалізувати їх при вирішенні практичних завдань, що збігаються із завданнями майбутньої дипломної роботи та реальними проблемами, з якими можуть зіткнутися випускники університету в своїй практичній діяльності. Виконання індивідуального самостійного завдання є формою поточного контролю самостійного вивчення дисципліни.

При успішному виконанні всіх форм навчальної роботи студент допускається до заліку чи іспиту.

IV. Програма дисципліни «Охорона праці в галузі»

4.1. Загальні вказівки

При викладенні дисципліни «Охорона праці в галузі» застосовується модульна система організації навчального процесу як одна з найбільш передових і сучасних технологій навчання. Згідно з такою системою загальна кількість навчального матеріалу дисципліни, що підлягає вивченню, поділена на окремі модулі, кожний з яких являє собою коло взаємозв'язаних між собою тем. Задля сумісності з традиційною системою організації освітнього процесу прийнята така розбивка на модулі, при якій кожний з них в більшій своїй частині збігається з розділами типової програми дисциплін, рекомендованої Міністерством освіти і науки України. Кожний модуль детальніше розбивається на заняття (лекція, практичні заняття, самостійна підготовка).

Кожне заняття включає в себе декілька ключових питань схожої тематики, що підлягають детальному вивченню. Для зручності пошуку вони мають посилання на відповідні літературні джерела.

4.2. Питання для самопідготовки студентів та виконання контрольних індивідуальних завдань

Тема № 1. Соціальний діалог та партнерство з питань охорони праці в Україні

Самостійна підготовка

Соціальний діалог та партнерство з питань охорони праці в Європейському Союзі й Україні. Програма гідної праці для України. Дві основні моделі соціального партнерства у світі: біпартизм, трипартизм. Проміжні моделі соціального діалогу. Соціальний діалог як політичний інструмент вирішення соціально-економічних проблем, механізм сприяння поліпшенню умов праці та посилення соціальної злагоди й соціальної справедливості. Закріплення принципів соціального діалогу в сфері праці в міжнародно-правових актах.

Регулювання правовідносин у сфері соціального діалогу в Україні. Принципи соціального діалогу. Сторони соціального діалогу на відповідних рівнях. Форми соціального діалогу. Органи соціального діалогу. Побудова

української моделі соціального діалогу. Основні перешкоди для ефективного соціального діалогу та умови для ефективного соціального діалогу в Україні.

Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність, як невід’ємний елемент у макросистемі «людина-держава-суспільство». Соціальна відповідальність держави. Сутність корпоративної соціальної відповідальності. Рівні соціальної відповідальності бізнесу.

Основні принципи соціальної відповідальності. Основні міжнародні документи, що регулюють соціальну відповідальність бізнесу у розрізі профільних організацій. Міжнародна ініціатива ООН – Глобальний Договір ООН (Global Compact): принципів Глобального Договору.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці.
2. Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності.
3. Міжнародні норми соціальної відповідальності.
4. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність».
5. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.
6. Охорона праці - частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці.
7. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників».
8. Трудові норми Міжнародної організації праці.
9. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.
10. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.
11. Основні напрямки співробітництва. Організація об’єднаних націй. Всесвітня організація охорони здоров’я. Міжнародна агенція з атомної енергії. Міжнародна організація праці. Європейський Союз.

Тема № 2. Правове регулювання організації охорони праці в Україні

Самостійна підготовка

Законодавча та нормативна база України з охорони праці. Конституція України як основний закон держави. Закони та інші нормативні акти:

Кодекс законів про працю України; Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»; Закон України «Про охорону праці»; Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»; Кодексу цивільного захисту України Кодексу цивільного захисту України; Закон України «Про систему громадського здоров'я»; Кодекс України про адміністративні правопорушення; Кримінальний кодекс України. Спеціальні законодавчі акти які є обов'язковими до виконання на всій території України.

Система організації безпеки та гігієни праці в Україні. Основні нерозв'язані проблеми у діючій системі управління охороною праці. Функціонування в Україні багаторівневої системи управління охороною праці. Етапи реформування існуючої в Україні системи управління охороною праці.

Організація системи управління охороною праці на підприємстві. Завдання системи управління охороною праці. Рекомендації роботодавцю щодо виконання завдань для оперативного запровадження системи управління охороною праці на підприємстві.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Які загальні закони України становлять правову і нормативну базу з питань охорони праці?
2. Які статті Конституції України визначають питання охорони праці?
3. Які вимоги до охорони праці жінок і неповнолітніх, передбачені чинним законодавством України?
4. Основні принципи соціального страхування від нещасного випадку та професійного захворювання.
5. Обов'язки працівників щодо виконання вимог нормативних актів про охорону праці, відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
6. Державна політика в сфері охорони праці.
7. Конституція України щодо гарантованого права тих хто працює на працю.
8. Конституція України щодо додаткових гарантованих прав жінок і неповнолітніх, осіб з інвалідністю на працю.
9. Діюча система управління охороною праці в Україні.
10. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
11. Конвенція Міжнародної організації праці № 81 «Про інспекцію

праці у промисловості й торгівлі».

12. Конвенція Міжнародної організації праці № 129 «Про інспекцію праці в сільському господарстві».

13. Проблеми у діючій системі управління охороною праці в Україні, шляхи їх вирішення.

14. Організація системи управління охороною праці на підприємстві.

Тема № 3. Алгоритм запровадження системи управління охороною праці та ризиками на підприємстві

Самостійна підготовка

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Комплексне управління охороною праці. Суб'єкт управління в СУОП на підприємстві. Об'єкт управління в СУОП. Головна мета управління охороною праці на підприємстві. Завдання СУОП.

Алгоритм запровадження системи управління охороною праці та ризиками на підприємстві. Положення про систему управління охороною праці. Загальна модель СУОП підприємства згідно з вимогами ДСТУ OHSAS 18001.

Планування заходів з охорони праці на підприємстві АПК. Мета планування заходів з охорони праці.

Прогнозування заходів охорони праці. Довгострокове (перспективне) планування. Поточне (річне) планування. Оперативне планування.

Фінансування заходів охорони праці. План локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій.

Відповідальність та функціональні обов'язки керівника, посадових осіб і фахівців підприємства щодо виконання функцій з охорони праці.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Назовіть фактори які мають значення у роботі підприємств з охорони праці.

2. Забезпечення функціонування системи управління охороною праці на підприємстві.

3. Головна мета та завдання системи управління охороною праці на підприємстві.

4. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці.

5. Ефективність функціонування системи управління охороною праці.

6. Створення системи управління охороною праці суб'єктом господарювання.

7. Алгоритм впровадження та організація взаємодії ланок та елементів

системи управління охороною праці на підприємстві.

8. Положення про систему управління охороною праці.

9. Стандарт ДСТУ OHSAS 18001 щодо методології побудови системи управління охороною праці.

10. Суть методології «Плануй-Виконуй-Перевірй-Дій».

11. Визначення політики підприємства у сфері охорони праці.

12. Розробка плану організаційно-технічних заходів з охорони праці на підприємстві.

13. Загальні поняття про планування заходів з охорони праці.

14. Передплановий аналіз ефективності функціонування системи управління охороною праці підприємства.

15. Довгострокове (перспективне) планування робіт з охорони праці на підприємстві.

16. Поточне (річне) планування робіт з охорони праці на підприємстві.

17. Оперативне планування робіт з охорони праці на підприємстві.

18. План локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій.

19. Відповідальність та функціональні обов'язки керівника підприємства щодо виконання функцій з охорони праці.

20. Відповідальність та функціональні обов'язки посадових осіб і фахівців підприємства щодо виконання функцій з охорони праці.

21. Відповідальність та функціональні обов'язки працівників підприємства щодо виконання функцій з охорони праці.

Тема № 4. Реформування системи управління охороною праці в Україні

Самостійна підготовка

Система організації безпеки та гігієни праці в Україні на основі ризикоорієнтованого підходу. Необхідність організації національної системи управління безпекою та гігієною праці. Формування в Україні ризикоорієнтованої системи управління безпекою та гігієною праці. Головні принципи Конвенції № 187 про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 989-р, Концепція реформування системи управління охороною праці в Україні. Розбудова системи організації безпеки та гігієни праці в Україні на основі ризикоорієнтованого підходу. Заходи які роботодавець має вжити для безпеки і охорони здоров'я працівників на підприємстві.

Використання в системах управління охороною праці багатофункціональних інтегрованих систем комплексної безпеки. Сучасні комп'ютеризовані системи управління охороною праці на підприємстві та

їх використання. Багатофункціональні інтегровані системи комплексної безпеки та їх складові. Використання систем пожежної сигналізації, автоматичного пожежогасіння та мовного оповіщення. Системи відеонагляду та відеореєстрації. Системи контролю та управління доступом. Охоронні системи.

Алгоритм виявлення, оцінки та зменшення ризиків виникнення небезпечних ситуацій на виробництві. Терміни та визначення. Виявлення можливості виникнення небезпечних ситуацій для працівників при здійсненні виробничої діяльності з урахуванням їх можливих дій. Визначення ступеню базового ризику виникнення небезпечних ситуацій. Розробка плану заходів за результатами визначення ступеню базового ризику. Оцінка залишкового ризику.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Ратифікація Україною Конвенції № 187 про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці.
2. Відповідальність роботодавців за забезпечення безпеки і здоров'я працівників у всіх аспектах, пов'язаних з роботою.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 989-р, Концепція реформування системи управління охороною праці в Україні.
4. План заходів щодо реалізації Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні.
5. Директива № 89/391/ЄЕС Ради щодо запровадження заходів заохочення поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.
6. Комп'ютеризовані системи управління охороною праці.
7. ДСТУ OHSAS 18001 2010 «Системи управління безпекою та гігієною праці».
8. OHSAS 18001 «Системи менеджменту охорони професійного здоров'я та безпеки праці».
9. ILO-OSH 2001 (МОП-СУОП 2001) «Керівництво з систем управління охороною праці».
10. Багатофункціональні інтегровані системи комплексної безпеки.
11. Алгоритм виявлення, оцінки та зменшення ризиків виникнення небезпечних ситуацій на виробництві.

Тема № 5. Охорона праці в агропромисловому комплексі і біотехнологічних підприємствах

Самостійна підготовка

Концепція організації охорони праці в аграрному секторі економіки. Завдання України в процесі здійснення інтеграції до ЄС. Державна політика в сфері охорони праці в аграрному секторі економіки.

Особливості організації охорони праці та агропромислового виробництва і біотехнологічних підприємствах. Особливості організації виробничого процесу в аграрному секторі економіки. Характеристика агропромислового виробництва. Основні галузі сільського господарства. Спеціальні нормативні акти з охорони праці в рослинництві. Спеціальні нормативні акти з охорони праці в тваринництві. Особливості охорони праці в обслуговуючих процесах.

Організація охорони праці та виробничих процесів на малих агропідприємствах та у фермерських господарствах, біотехнологічних підприємствах. Нормативно-правові акти локального характеру з охорони праці малих сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, біотехнологічних підприємствах. Основні обов'язки власника (керівника) малих сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств та біотехнологічних підприємствах.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання.
2. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць.
3. Санітарного контролю за станом повітря робочої зони.
4. Вимоги до засобів індивідуального захисту.
5. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі і біотехнологічних підприємствах.

Тема № 6. Актуальні питання охорони праці у виробництві

Самостійна підготовка

Вимоги безпеки до виробничого обладнання та організації робочих місць. Загальні обов'язки роботодавців. Мінімальні вимоги безпеки до виробничого обладнання. Вимоги безпеки щодо використання виробничого обладнання та організації робочих місць на біотехнологічних підприємствах. Засоби колективного захисту. Засоби індивідуального

(особистого) захисту. Організація робочих місць офісних працівників сільськогосподарських підприємств та біотехнологічних підприємств. Угрупування робочих місць: розстановка меблів при плануванні офісу. Офіс відкритого планування та бенч-системи. Коворкінг. Інженерне забезпечення офісу. Ергономічні вимоги до робочого місця та офісних меблів.

Вимоги безпеки під час одержання продукції рослинництва. Вимоги безпеки під час використання пестицидів та мінеральних добрив. Основні принципи державної політики у сфері діяльності, пов'язаної з пестицидами і агрохімікатами. Особливості застосування пестицидів і агрохімікатів. Вимоги безпеки під час обробітку ґрунту, сівби, садіння і догляду за посівами. Вимоги безпеки під час збирання зернових, зернобобових та круп'яних культур. Вимоги безпеки під час післязбирального доробляння та зберігання зернових, зернобобових та круп'яних культур. Вимоги безпеки під час збирання та заготівлі соломи, сіна, сінажу і силосу. Вимоги безпеки під час вирощування та збирання цукрових буряків. Вимоги безпеки під час вирощування, збирання та післязбирального доробляння картоплі. Вимоги безпеки під час закладання і вирощування багаторічних насаджень та збирання врожаю. Вимоги безпеки під час виконання робіт у захищеному ґрунті.

Вимоги безпеки під час одержання продукції тваринництва. Вимоги безпеки під час приготування кормів. Вимоги безпеки під час навантаження, транспортування та роздавання кормів. Вимоги безпеки під час транспортування, перегання та випасання тварин. Вимоги безпеки під час прибирання, видалення, оброблення та зберігання гною.

Вимоги безпеки під час утримання великої рогатої худоби, ссавців, птиці, комах. Вимоги до утримання та обслуговування великої рогатої худоби: вимоги до утримання бугаїв та взяття сперми; вимоги до зберігання та перевезення сперми; вимоги до осіменіння корів і телиць; вимоги до ветеринарного обслуговування тварин; вимоги до догляду за тваринами, хворими на заразні хвороби; вимоги до проведення ветеринарно-санітарних заходів; вимоги до доїння корів та первинної обробки молока; вимоги до обігріву тварин.

Вимоги безпеки під час утримання коней: вимоги до догляду за кінями; вимоги до доїння кобил; вимоги до догляду за жеребцями-плідниками; вимоги до осіменіння кобил, зберігання та транспортування сперми; вимоги до догляду за тваринами, хворими на заразні хвороби; вимоги до проведення ветеринарно-санітарних заходів, ветеринарної обробки й чищення коней; вимоги до підковування та таврування коней; вимоги до перегону коней.

Вимоги безпеки під час утримання свиней: вимоги до догляду за свинями; вимоги до обігріву тварин; вимоги до догляду за кнурами; вимоги до штучного осіменіння тварин; вимоги до проведення ветеринарно-санітарних заходів; вимоги до догляду за тваринами, хворими на заразні хвороби.

Вимоги безпеки під час гужових переїздів та перевезень тварин. Перевезення коней. Вимоги безпеки в бджільництві.

Вимоги безпеки під час утримання птиці: вимоги до догляду за птицею; вимоги до застосування засобів інфрачервоного та ультрафіолетового випромінювання; вимоги до годівлі та напування птиці; вимоги до тримання водоплавної птиці з використанням відкритих водоймищ; вимоги до догляду за страусами; вимоги до збирання яєць, транспортування яєць і птиці; вимоги до інкубації яєць; вимоги до забою птиці.

Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників офісів сільськогосподарських підприємств та біотехнологічних підприємств. Загальні обов'язки роботодавців. Вплив небезпечних шкідливих факторів. Вимоги безпеки до робочих місць працівників з екранними пристроями. Мінімальні вимоги безпеки до екранних пристроїв.

Гігієнічні вимоги до організації роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин: гігієнічні вимоги до виробничих приміщень для експлуатації візуальних дисплейних терміналів електронно-обчислювальних машин та персональних електронно-обчислювальних машин; гігієнічні вимоги до організації і обладнання робочих місць з ВДТ ЕОМ і ПЕОМ; Вимоги до режимів праці і відпочинку при роботі з ВДТ ЕОМ і ПЕОМ.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Аналіз професійного та виробничого ризиків на біотехнологічних підприємствах.
2. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності. Мета і методи аналізу.
3. Використання статистичної звітності і актів розслідування нещасних випадків і професійних захворювань в аналітичній роботі.
4. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.
5. Загальнодержавна (національна), галузеві, регіональні програми.

Тема № 7. Соціальний захист громадян у зв'язку з нещасними випадками на виробництві

Самостійна підготовка

Розслідування нещасних випадків на підприємстві. Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві. Першочергові кроки при настанні нещасного випадку на виробництві. Утворення комісії з розслідування нещасного випадку. Процедура проведення розслідування нещасних випадків. Визнання нещасного випадку пов'язаними чи не пов'язаними з виробництвом. Обставини, за яких нещасний випадок визнається пов'язаними з виробництвом. Контроль, облік і звітність щодо нещасних випадків.

Спеціальне розслідування нещасних випадків на підприємстві. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» при яких передбачено створення спеціальної комісії Державною службою України з питань праці. Першочергові кроки при настанні нещасного випадку на виробництві. Процедура проведення спеціального розслідування нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь). Визнання нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання (отруєння) пов'язаними чи не пов'язаними з виробництвом.

Порядок розслідування обставин і причин виникнення гострих професійних захворювань (отруєнь). Гострі і хронічні професійні захворювання. Першочергові кроки при настанні гострих професійних захворювань (отруєнь) на виробництві. Процедура проведення розслідування гострого професійного захворювання (отруєння). Обставини, за яких гостре професійне захворювання (отруєння) визнається пов'язаними з виробництвом. Контроль, облік і звітність випадків гострих професійних захворювань (отруєнь). Реєстрація та облік випадків гострих професійних захворювань (отруєнь).

Порядок розслідування обставин і причин виникнення хронічних професійних захворювань (отруєнь). Порядок складання санітарно-гігієнічних характеристик умов праці та вимоги до них. Встановлення зв'язку захворювання з умовами праці, розслідування причин та облік випадків хронічних професійних захворювань (отруєнь). Повідомлення про хронічне професійне захворювання (отруєння). Порядок розслідування обставин і причин виникнення хронічних професійних захворювань (отруєнь). Оформлення акта розслідування причин виникнення хронічного професійного захворювання (отруєння). Заходи щодо запобігання виникненню хронічних професійних захворювань (отруєнь). Реєстрація та

облік випадків хронічних професійних захворювань (отруєнь).

Порядок розслідування обставин і причин виникнення нещасних випадків невиробничого характеру. Повідомлення про нещасні випадки. Розслідування нещасних випадків.

Порядок розслідування обставин і причин виникнення нещасних випадків в умовах воєнного стану.

Соціальний захист працівників на підприємстві. Приховані нещасні випадки на виробництві. Права, обов'язки та відповідальність застрахованих осіб. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальне страхування під час епідемії COVID-19.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві.
2. Розслідування нещасних випадків.
3. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
4. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.
5. Розслідування професійних захворювань.
6. Розслідування та облік аварій.
7. Розслідування інцидентів та невідповідностей.
8. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.
9. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування.
10. Страховий ризик і страховий випадок.
11. Фонд соціального страхування від нещасних випадків.
12. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів.
13. Джерела фінансування Фонду.
14. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.

Тема № 8. Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах господарювання

Самостійна підготовка

Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Пожежна безпека, як комплекс заходів з охорони праці. Шляхи забезпечення пожежної безпеки. Діяльність із забезпечення пожежної безпеки посадовими особами і працівниками підприємств. Організаційні заходи, спрямовані на забезпечення пожежної безпеки на підприємстві. Обов'язкові організаційні заходи з пожежної безпеки, які повинні виконати керівники підприємства.

Протипожежний режим на підприємстві. Що включає?

Інструкції про заходи пожежної безпеки. Розробка інструкцій про заходи пожежної безпеки на підприємстві. Види інструкцій про заходи пожежної безпеки підприємства: загальнооб'єктова інструкція про заходи пожежної безпеки на підприємстві; інструкції для службових приміщень, окремих цехів, виробничих дільниць, лабораторій; інструкції про проведення пожежонебезпечних видів робіт, експлуатацію технологічних установок, обладнання; інструкції для працівників охорони (вартових, охоронців, вахтерів, сторожів тощо); Спеціальні інструкції щодо дій у разі пожежі.

Плани евакуації людей на випадок пожежі. Складання плану евакуації при пожежі: текстова частина, графічна частина. Вимоги до проектування та графічного зображення планів евакуації. Ідентифікація безпечності. Знаки на планах евакуації. Інструкція про порядок дій під час пожежі.

Відповідальні за пожежну безпеку на підприємстві. Призначення відповідального за пожежну безпеку. Обов'язки відповідального за пожежну безпеку.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Нормативно-правові акти щодо забезпечення пожежної безпеки на підприємствах.
2. Комплекс обов'язкових організаційних заходів, згідно «Правил пожежної безпеки в Україні» щодо підтримання пожежної безпеки на підприємстві.
3. Відповідальні за пожежну безпеку: рівні відповідальних, основні напрямки роботи.
4. Протипожежний режим на підприємстві: визначення, що входить до протипожежного режиму.
5. Інструкції про заходи пожежної безпеки: загальні вимоги до

інструкцій. Види інструкції.

6. Плани евакуації людей на випадок пожежі: визначення, умови розроблення, призначення плану, умовні позначення на плані.

7. Основні вимоги до планів евакуації. Склад плану евакуації.

8. Обов'язки керівників та уповноважених керівниками осіб, працівників підприємства щодо пожежної безпеки на підприємстві.

9. Шляхи забезпечення пожежної безпеки.

Тема № 9. Загальні вимоги пожежної безпеки на об'єктах господарювання

Самостійна підготовка

Забезпечення пожежної безпеки суб'єктів господарювання. Порядок подання декларації відповідності матеріально-технічної бази: в паперовій формі, в електронній формі через портал. Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки. Анулювання дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки. Уникнення помилок при оформленні дозволу. Забезпечення пожежної безпеки у тандемі орендатор - власник.

Вимоги пожежної безпеки до утримання територій на підприємстві: в'їзді до території підприємства; основні дороги, проїзди, проходи; автомобільні дороги, проїзди й проходи до будівель, споруд; стоянка транспорту у наскрізних проїздах будівель; Дороги, проїзди й проходи до пожежних вододжерел.

Вимоги пожежної безпеки до утримання будинків, споруд. Класифікація об'єктів будівництва. Основна вимога пожежної безпеки будинків, будівель, споруд будь-якого призначення. Протипожежні відстані між будинками, спорудами. Вимоги до організації і проведення масових заходів у будинках, спорудах. Евакуаційні виходи з будівель. Обмеження поширення пожежі в будинках. Використовування матеріалів з яких будуються будівлі та споруди, їхня класифікація.

Вимоги пожежної безпеки до утримання приміщень. Класифікація приміщень. Забезпечення пожежної безпеки в приміщеннях: виробничого, складського призначення; при зберіганні горючих газів, ЛЗР і ГР, вибухових речовин, балонів з газами та іншими речовинами і матеріалами, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку. Встановлення у приміщеннях ґрат на вікнах, дверей на шляхах евакуації. Забезпечення пожежної безпеки в приміщеннях категорій А і Б за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

Вимоги пожежної безпеки до утримання евакуаційних шляхів і виходів. Забезпечення заходів безпечної евакуації людей. Типи сходів,

сходових кліток та зовнішніх пожежних драбин для евакуації людей та для проведення робіт пожежно-рятувальними підрозділами, зовнішні пожежні драбини, які призначені для проведення робіт пожежно-рятувальними підрозділами. Евакуаційні виходи. Евакуаційні шляхи.

Вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання: електроустановок; опалення: улаштування тимчасових печей у приміщеннях, пічного опалення, теплогенеруючих установок, калориферів; вентиляції; кондиціонування; систем централізованого водовідведення (каналізації); газового обладнання.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Основні напрями забезпечення пожежної безпеки у будівлях, спорудах на підприємстві.

2. Класифікація будівельних матеріалів за показниками пожежної небезпеки.

3. Визначення категорій приміщень, будинків за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

4. Обов'язки власників або наймачів щодо забезпечення пожежної безпеки в приміщеннях на підприємстві.

5. Типи сходів, сходових кліток та зовнішніх пожежних драбин.

6. Вимоги пожежної безпеки до утримання евакуаційних шляхів.

7. Вимоги пожежної безпеки до утримання евакуаційних виходів.

8. Вимоги пожежної безпеки до електроустановок на підприємстві.

9. Вимоги пожежної безпеки до опалення на підприємстві.

10. Вимоги пожежної безпеки до вентиляції на підприємстві.

11. Застосування пічного опалення у приміщеннях.

12. Вимоги до систем внутрішнього теплопостачання, повітряного опалення.

13. Вимоги пожежної безпеки до кондиціонування на підприємстві.

14. Вимоги пожежної безпеки до систем централізованого водовідведення (каналізація) на підприємстві.

15. Вимоги пожежної безпеки до систем газового обладнання на підприємстві.

Тема № 10. Дії при виникненні пожежі, використання первинних засобів пожежогасіння на об'єктах господарювання

Самостійна підготовка

Дії при виникненні пожежі. Обстановка, яка може бути під час виникнення пожежі. Характерний перелік вразливих місць на кожному

об'єкті. Якою має бути особиста поведінка в разі пожежі. Зобов'язання кожного хто виявив ознаки пожежі (горіння). Зобов'язання посадової особи об'єкта, що прибула на місце пожежі. Необхідні заходи під час проведення евакуації та гасіння пожежі. Якщо пожежа застала вас у приміщенні. Заходи щодо рятування потерпілих з будинків, які горять, та під час гасіння пожежі. Перша допомога при опіках.

Використання первинних засобів пожежогасіння під час ліквідації пожежі. Класифікація пожеж. Вогнегасник, як найефективніший первинний засіб пожежогасіння. Вибір вогнегасника. Конструкція вогнегасника. Ефективність протипожежної речовини вогнегасника. Водяні та рідинні вогнегасники. Пінні вогнегасники: хімічний пінний вогнегасник, повітряно-механічний пінний вогнегасник; приведення в дію пінного вогнегасника; правила експлуатації пінних вогнегасників. Порошкові вогнегасники: основних види порошкових вогнегасників; приведення в дію порошкових вогнегасників; принцип дії порошкових вогнегасника; ефект гасіння порошком; непридатність порошкового вогнегасника для гасіння. Газові вогнегасники: вуглекислотні вогнегасники: будова і принцип дії вуглекислотного вогнегасника; приведення в дію вогнегасника; механізм гасіння. Аерозольні вогнегасники: принцип дії; приведення в дію вогнегасника. Хладонові вогнегасники: принцип роботи вогнегасника; приведення в дію вогнегасника. Брометілові вогнегасники.

Пожежний кран-комплект. Пожежний інструмент: пожежні лопати; багор пожежний; пожежні сокири. Пожежний інвентар: ящик з піском; совкові та штикові лопати; бочка з водою; пожежні відра; вогнетривкі покривала (негорючі теплоізоляційні полотна, кошма). Пожежний щит (стенд).

Вимоги до утримання та експлуатації первинних засобів протипожежного захисту. Критерії вибору типу і необхідної кількості вогнегасників. Розміщення переносних вогнегасників. Заходи безпеки під час експлуатації вогнегасників. Розміщення пожежних кран-комплектів. Розміщення пожежних щитів (стендів) з пожежним інструментом та інвентарем.

Питання для індивідуальних контрольних робіт

1. Дії осіб, які виявили ознаки пожежі (горіння).
2. Дії посадової особи об'єкта, що прибула на місце пожежі.
3. Дії під час проведення евакуації та гасіння пожежі.
4. Дії осіб, яких пожежа застала у приміщенні. Перша допомога при опіках.

5. Заходи щодо рятування потерпілих з будинків, які горять, та під час гасіння пожежі.

6. Пожежний інвентар: призначення, склад, кратка характеристика пожежного інвентарю.

7. Пожежний інструмент: призначення, склад, кратка характеристика пожежного інструменту.

8. Вогнегасники: призначення, розташування у приміщеннях, допущення вогнегасників до введення в експлуатацію.

9. Види вогнегасників: вуглекислотні вогнегасники: призначення, використання, принцип дії, механізм гасіння.

10. Повітрянопінні вогнегасники: призначення, використання, принцип дії, механізм гасіння.

11. Порошкові вогнегасники: призначення, використання, принцип дії, механізм гасіння, вогнегасний ефект порошкового гасіння, вимоги до використання, недоліки.

12. Водні вогнегасники: призначення, використання, принцип дії, механізм гасіння, вогнегасні властивості води.

13. Аерозольні вогнегасники: призначення, використання, принцип дії, механізм гасіння, вогнегасні речовини, що використовуються, недоліки; аерозольні балони: характеристика, вогнегасний склад, принцип дії, застосування.

14. Комплект засобів пожежогасіння на пожежному щиті: ящики для піску, пожежні покривала, бочки з водою.

15. Вимоги до пожежних щитів (стендів).

V. Методичні вказівки до виконання

контрольної роботи та індивідуального семестрового завдання

5.1. Загальні вимоги до оформлення роботи

Після вивчення теоретичної частини курсу, студенти виконують індивідуальне контрольне завдання. Індивідуальне контрольне завдання пишуть чітко і розбірливо на аркушах паперу формату А - 4 з полями для зауважень викладача-рецензента.

Робота виконується у рукописному виді на одному боці паперу формату А4 з розмірами сторін 210 × 297 мм. Поля: зліва - 30 мм, справа - 15 мм, зверху - 20 мм, знизу - 15 мм. Кожен абзац починається відступом, рівним 12,5 мм від лівого краю. Робота пишеться чорним чорнилом чітким розбірливим почерком, а також враховуються всі перераховані вище

вимоги. Кількість сторінок індивідуального контрольного завдання не більше 8 – 12 сторінок. Помилки і графічні неточності, виявлені в процесі виконання роботи, допускається виправляти зафарбовуванням штрихом і написанням на тому ж місці виправлених матеріалів.

Усі сторінки роботи повинні бути пронумеровані починаючи з титульного листа (на титульному листі номер не ставиться). Номери сторінок ставляться арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. Виконана індивідуальне конт-рольне завдання вкладається в обкладинку і зшивається.

Структурними елементами тексту роботи є розділ і підрозділ (голова та параграф). Розділи (глави) повинні мати порядкові номери в межах всієї роботи, позначений арабськими цифрами з крапкою, підрозділи (параграфи) - в межах кожного розділу. Номери підрозділів складаються з номерів розділу і підрозділу, розділених крапкою. В кінці номера підрозділу також ставиться крапка (наприклад 1.1., 2.1.). Найменування розділів і підрозділів повинні бути короткими. Найменування розділів і підрозділів записуються у вигляді заголовків. Перенесення слів у заголовках і підкреслення заголовків не допускається. Відстань між заголовком розділу і текстом при виконанні роботи має становити 5 – 7 мм. Відстань між заголовком підрозділу і текстом - 1 інтервал. У межах одного розділу кожний наступний підрозділ розташовується в міру закінчення попереднього. Якщо після заголовка підрозділу на сторінці міститься менше трьох рядків тексту, по підрозділ слід почати з нової сторінки.

5.2. Оформлення титульного листа індивідуального контрольного завдання

Титульний лист індивідуального контрольного завдання є першим листом індивідуальної роботи і містить загальні відомості про неї. На титульному аркуші зверху вказується назва вищого навчального закладу та кафедри, де виконана робота. У середині аркуша великим шрифтом прописними літерами розташовується назва індивідуального контрольного завдання. У нижній частині титульного листа вказуються прізвище та ініціали студента, найменування навчальної дисципліни, курс, спеціальність, група; нижче прізвище, ініціали вчений ступінь, вчене

звання (посада) викладача. Внизу титульного аркуша зазначається місце і рік виконання роботи. Приклад оформлення титульного листа наведено у додатку № 1.

5.3. Оформлення змісту індивідуального контрольного завдання

Якщо індивідуальне контрольне завдання має розділи і підрозділи необхідно очинати роботу з змісту. Зміст відображає короткий зміст індивідуального контрольного завдання. Воно включає найменування всіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), а також введення, висновки, перелік прийнятих скорочень, список використаної літератури та додатку. У змісті проти кожної назви окремої частини роботи в правій стороні аркуша в одну колонку проставляються номер сторінки, з якої починається ця частина роботи. Текст роботи розташовується в точній відповідності зі змістом. Якщо індивідуальне контрольне завдання не має розділів і підрозділів відобразити зміст не треба.

5.4. Оформлення основної частини індивідуального контрольного завдання

В основній частині викладається зміст теми. Цю частину рекомендується розділити на питання, що розкривають сутність проблеми. Збільшувати кількість питань не слід, так як це призведе до їх поверхневої розробки чи значного перевищення обсягу роботи. Обсяг – не більше 8 сторінок.

5.4.1. Оформлення ілюстрацій

Текстовий зміст роботи може бути проілюстровано графіками, діаграмами, схемами. Вони можуть бути розташовані як по ходу написання роботи (по можливості ближче до відповідних частин тексту), так і в кінці її на окремих сторінках або у додатку.

Ілюстрації розташовуються так, щоб їх було зручно розглядати без повороту аркуша або з поворотом за годинниковою стрілкою. Кожна ілюстрація повинна мати внизу підпис «малюнок», порядковий номер і назву. Усі ілюстрації нумеруються арабськими цифрами в межах розділу. Якщо при посиланні номер малюнка не вживається, то слово «малюнок»

пишеться повністю (на цьому малюнку зображено ...). Посилання на раніше згадані ілюстрації, робляться з скороченням слова «дивись». Наприклад: «див рис. 1.2. ».

Сама ілюстрація і її назва мають бути розташовані на одному аркуші. Допускається нумерація ілюстрацій у межах всієї роботи.

Кожна ілюстрація, якщо вона не складена не особисто студентом, повинна мати посилання на літературне джерело, звідки вона була запозичена.

5.4.2 Побудова таблиць

Цифровий матеріал, представлений у роботі, як правило, оформляється у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати заголовок і порядковий номер. Тема пишуть малими літерами і розміщується над таблицею посередині.

Усі таблиці, якщо їх в роботі більше одного, нумеруються арабськими цифрами. Над правим верхнім кутом таблиці міститься напис «Таблиця ...» із зазначенням її номера. Якщо в тексті лише одна таблиця, то номер їй не присвоюється і слово «таблиця ...» не пишуть. На всі таблиці в тексті роботи повинні бути посилання. Таблиці розміщують у тексті одразу за першим згадуванням про неї. Невеликі таблиці розташовують безпосередньо в тексті по ходу викладу матеріалу, для великих таблиць відводиться окрема сторінка. Таблиці, як правило, не розриваються. Не допускається розміщувати таблицю і її заголовок на різних сторінках.

Якщо таблиці не вміщуються на одному аркуші, то її переносять на інший аркуш і в цьому випадку в таблиці вводиться нумерація граф.

Таблиці повинні бути наочними, зрозумілими без звернень до тексту. В іншому випадку таблиця повинна супроводжуватися необхідними коментарями в тексті, безпосередньо прилягає до таблиці, або в спеціальному примітці до таблиці.

5.4.3. Позначення формул

Формули, якщо їх в роботі більше одного, нумеруються арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою. Формулу слід розташовувати в середині рядка. Номер вказується з правої сторони аркуша на рівень формули в круглих дужках.

На номер використаної формули робиться посилання в тексті. Наприклад, «... у формулі 1.1. показана залежність ... ». Допускається послідовна нумерація формул у межах всієї роботи. Формули слід виділяти з основного тексту вільними рядками.

Якщо формула запозичена у якого-небудь автора або взята з навчального посібника, необхідно робити обов'язкове посилання на її першоджерело в тексті роботи або у примітці.

5.4.4. Посилання

У тексті роботи допускаються посилання на нормативно-правові акти, соціально-економічну літературу та інші бібліографічні джерела. Посилатися слід на бібліографічний джерело в цілому або на його розділи і додатки. Посилання робляться на ті першоджерела, які використовувалися при написанні роботи. При надсиланні до твору (джерелу), опис якого включено в список використаної літератури, в тексті роботи після згадки про нього проставляють у квадратних дужках номер, під яким воно значиться в бібліографічному списку, і номер сторінки. Наприклад, [2.9, с.59] - стор 59 дев'ятого джерела з другого розділу списку літератури (див. пункт «список літератури»).

5.5. Оформлення переліку прийнятих скорочень індивідуального контрольного завдання

У тексті всі слова повинні писатися повністю. Винятки становлять загально-прийняті скорочення. Якщо в індивідуальному контрольному завданні прийнята особлива система скорочень, в ній повинен бути наведений перелік прийнятих скорочень, що міститься в кінці роботи перед списком літератури індивідуального контрольного завдання і включається в зміст.

5.6. Оформлення списку літератури індивідуального контрольного завдання

Список літератури повинен містити перелік літературних джерел які вивчаються в процесі дослідження проблеми, офіційні нормативні акти, спеціальні, періодичні, методичні, статистичні та інші матеріали.

При цитуванні джерел обов'язкове посилання на них з дотриманням основних правил цитування. Список літератури, використаних при

написанні роботи подається у такому порядку:

1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти (Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, НПАОП, Рекомендації структурних органів влади).

2. Основна література (підручники, навчальні посібники, практикуми, курси лекцій).

3. Додаткова література (ДБН, ДСанПіН, ДСН, ДСТУ, ГОСТ, ССБТ, Міждержавні стандарти, Рекомендації, Директива, Переліки).

4. Інтернет-ресурси (офіційні сайти відповідних державних органів влади, інформаційно-пошукових правових систем, бібліотек, порталів, інтернет-газет).

Літературні джерела розташовуються в алфавітному порядку за першими літерами прізвища автора або назви матеріалу.

5.7. Оформлення додатків індивідуального контрольного завдання

У додаток включаються матеріали, які автор вважає за доцільне винести за межі основного тексту. Додатки необхідно розташовувати після списку літератури індивідуального контрольного завдання.

Дані вимоги є обов'язковими для всіх студентських робіт, які виконуються, однак в окремих випадках, викладач може висунути додаткові вимоги.

5.8. Додатки.

5.8.1. Оформлення титульного листа індивідуального контрольного завдання.

Додаток 1.

Миколаївський національний аграрний університет
Кафедра методики професійного навчання

Індивідуальне завдання самопідготовки

На тему «Причини виробничого травматизму та захворювань»
з дисципліни дисципліни «Охорона праці в галузі»

Виконав студент:

Іванов І.І. Група: БМ 1/1
Керівник:
Курепін В.М.

Миколаїв 2024

V І. Список рекомендованих джерел інформації для виконання завдань самостійної та практичної підготовки

10.1. Базова література

1. Охорона праці в галузі : навчальний посібник / В. М. Курепін, Д. Д. Марченко, Д. В. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2023. 586 с.
2. Курепін В. М. Основи охорони праці : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти аграрної галузі. Миколаїв : МНАУ, 2022. 347 с.
3. Протоєрейський О. С., Запорожець О. І. Охорона праці в галузі : навчальний посібник. Київ : НАУ, 2021. 268 с.
4. Охорона праці в галузі та цивільний захист : навчальний посібник / В. М. Курепін, К. М. Горбунова, В. М. Курепін [та ін.]. Миколаїв : МНАУ, 2020. 266 с.

10.2. Допоміжна література

1. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В. В. Охорона праці в органах державної податкової служби : навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь, 2021. 278 с.
2. Вовк Ю. Я., Вовк І. П. Охорона праці в галузі : навчальний посібник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2021. 172 с.
4. Бегун В. В., Науменко І. М. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки) : навч. посібник. Київ, 2021. 328 с.
5. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / В. В. Березуцький, Л. А. Васьковець, Н. П. Вершиніна та ін. ; за ред. проф. В. В. Березуцького. Харків : Факт, 2021. 348 с.
6. Курепін В. М. Роль штучного інтелекту в управлінні персоналом та професійними ризиками на підприємствах. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики* : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції, (м. Мукачєво, 6-7 квітня 2022 р.). Мукачєво : МДУ, 2022. С. 118-120. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11483>.

7. Курепін В. М., Швед С. М. Ефективність безпекових заходів у виробництві продукції свинарництва та напрямки її підвищення. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни* : матеріали 34-ї студентської науково-теоретичної конференції, (м. Миколаїв, 23-25 березня 2022 р.) / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 53-57. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11458>.

8. Курепін В. М., Вовчек В. В. Особливості ветеринарної безпеки у свинарстві. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни* : матеріали 34-ї студентської науково-теоретичної конференції, (м. Миколаїв, 23-25 березня 2022 р.) / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 57-62. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11459>.

9. Курепін В. М., Іваненко В. С. Екологічні методи рішення проблем безпеки на свинофермах Миколаївської області. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни* : матеріали 34-ї студентської науково-теоретичної конференції, м. Миколаїв, 23-25 березня 2022 р / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 62-67. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11460>.

10. Курепін В. М., Лойко С. Д. Профілактика вірусних хвороб птахів при технології ведення промислового птахівництва. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни* : матеріали 34-ї студентської науково-теоретичної конференції, м. Миколаїв, 23-25 березня 2022 р / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 73-77. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11463>.

11. Курепін В. М. Використання ризик орієнтованого підходу у системі управління охороною праці на підприємстві. *Економіко-правові дискусії* : матеріали III міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та науковців, (м. Кропивницький, 30 квітня 2022 р.). Кропивницький : ЛА НАУ, 2022. С. 135-138. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11711>.

12. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах. *Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, (м. Львів, 12 травня 2022 р.). Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 97-99. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>.

13. Курепін В. М. Пріоритети державної політики щодо розвитку трудових відносин в умовах воєнного часу на підприємствах аграрного профілю. *Незалежність України: права людини та національна безпека* : матеріали Другої міжнародної науково - практичної конференції, (м. Львів, 20 травня 2022 р.). Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2022. С. 333-336.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11722>.

14. Курепін В. М. Профілактика вірусних хвороб птахів при технології ведення промислового птахівництва. *Інноваційно-інвестиційний розвиток аграрної сфери – запорука продовольчої безпеки країни* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції Міжнародного форуму, м. Миколаїв, 26 травня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 48-52. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11718>.

15. Іваненко В. С. Управління економічними та соціальними питаннями у сфері охорони праці на підприємствах аграрного профілю. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). Мукачево : МДУ, 2022. С. 105-108. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11482>.

16. Курепін В. М. Особливості побудови систем та механізмів управління кадровою безпекою на аграрних підприємствах. *Modern Economics*. 2022. № 32(2022). С. 54-61. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-07).

17. Курепін В. М. Система організації безпеки та гігієни праці в Україні. *Сучасні підходи до охорони праці в закладах професійної освіти* : матеріали Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, Біла Церква, 26 жовтня 2022 р. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2022. С. 74-78. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12473>.

18. Курепін В. М. Планування та фінансування заходів з охорони праці на підприємстві. *Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (м. Миколаїв 16-17 листопада 2022 р.). Миколаїв : МНАУ, 2022. – С. 45 – 49. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11955>.

19. Курепін В. М. Вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює загальні питання соціального захисту. *Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення* : збірник тез Науково-практичного круглого столу, присвяченого 74-й річниці

проголошення Загальної декларації прав людини, м. Хмельницький, 9 грудня 2022 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 109-112. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12259>.

20. Курепін В. М., Марченко Д. Д. Аналіз стану кадрової безпеки аграрних підприємств за її складовими. *Modern Economics*. 2022. № 36(2022). С. 65-75. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V36\(2022\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V36(2022)-10).

21. Курепін В.М. Система забезпечення безпеки праці та мінімізації випадків травматизму на малих аграрних підприємствах. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Одеса 4-5 травня 2023 р.). Одеса : ОДАБА, 2023. С. 141-145. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13461>.

22. Курепін В. М. Оцінка ризиків: критерії оцінки та їх вплив на профілактику виробничих ризиків. *Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : зб. наук. праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. 11 травня 2023 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2023. С. 56-58. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14161>.

23. Піндера М. В., Курепін В. М. Фактори зниження нещасних випадків та травматизму на підприємствах аграрного профілю. *Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : зб. наук. праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. 11 травня 2023 р. Львів: ЛДУ БЖД, 2023. С. 146-148. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14164>.

24. Курепін В. М. Забезпечення трудових прав в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів* : тези доп. Всеукр.наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС 2023. С. 316-319. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14177>.

25. Курепін В. М. Безпека підприємства і управління ризиками. *Економічні перспективи підприємництва у воєнні часи та опісля* : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 22 травня 2023 року). Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. С. 213-218. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14491>.

26. Лотарева Д. В. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці на підприємстві. *Сучасні підходи до охорони праці в закладах професійної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, Біла Церква, 26 жовтня 2022 р. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2022. С. 86-90. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12475>.

27. Іваненко В. М. Практичні аспекти адаптації законодавства ЕС у сфері безпеки і гігієни праці в Україні. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни* : матеріали 35-ої студ. наук.-теорет. конф., 22-24 березня 2023 року, м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 74-78. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13346>.

28. Дідняк А. В. Моделі оцінки ризику об'єктів господарювання: відмови і наслідки. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни* : матеріали 35-ї студентської науково-теоретичної конференції. 22-24 березня 2023 р м. Миколаїв, Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 12-16. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13816>.

29. Пряслова Н. М. Працювати, не можна зупинятися: страхування бізнесу під час воєнного стану. *Трансформація страхового ринку України в світлі сучасних економічних викликів* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, (м. Миколаїв, 18-19 квітня 2023 р.). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 16-19. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13437>.

30. Курепін В. М., Пряслова Н. М. Оцінка ризиків на робочому місці – підхід для малих і середніх підприємств. *OSHAgro – 2023* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 55-57. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15930>.

31. Курепін В. М. Практичні аспекти керування професійними ризиками на підприємствах. *OSHAgro – 2023* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 57-60 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15933>.

32. Іваненко В. С., Курепін В. М. Наближення національного законодавства до міжнародних норм з питань безпеки праці. *OSHAgro – 2023*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 66-69. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15934>.

33. Kurepin V. Innovative security technologies in the management of business facilities. *Цифрові трансформації та інноваційні технології в*

економіці : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ломжа - Харків, 14 березня 2024 р.). Ломжі ; Харків : ПЗВО "Харківський технологічний університет "ШАГ" ; MANS в Ломжі. 2024. Ч. 1. С. 286-294.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17160>.

34. Курепін В. М., Лимар О. О. Оцінка стану кадрової безпеки аграрних підприємств за допомогою відповідних індикаторів діяльності (in English). *Modern Economics*. 2024. № 43(2024). С. 41-50. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V43\(2024\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V43(2024)-06).

35. Курепін В. М. Оцінка ризиків на підприємстві: планування, практичні дії щодо профілактики виробничого травматизму. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту* : матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОДАБА, 2024. С. 64-69. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17611>.

36. Курепін В. М. Розумні бізнес-рішення та інвестиції у безпеку здоров'я на підприємстві: зниження ризику та небезпеки. *Охорона праці: освіта і практика* : збірник наукових праць IV всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків. Львів : Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2024. С. 39-41. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18271>.

37. Іваненко В.С. Залучення фахівців сторонніх служб для проведення оцінки ризиків на робочому місці. *OSHAgro – 2023* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 69-71. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15935>.

38. Іваненко В. С. Порівняльна характеристика кваліфікаційних вимог та стандартів до фахівців у галузі охорони праці на підприємствах аграрного профілю. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу України* : збірник тез наук.-теорет. 36-ї студентської конф. (м. Миколаїв, 20-22 березня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 17-20. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17834>.

Законодавчо-нормативні акти

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.

2. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

3. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

4. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>.

5. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

6. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23 грудня 2010 року № 2862-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>

7. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

8. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 року № 1550-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.

9. Про національну безпеку України : Закон України від 18 червня 2018 року № 2469-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

10. Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-p.

Інтернет ресурси

1. Зупинимо пандемію: безпека і здоров'я на роботі можуть врятувати життя / уклад. В. М. Курепін : план конспект проведення занять з студентами МНАУ до Всесвітнього дня охорони праці / уклад. В.М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2020. 8 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7019>.

2. Охорона праці в галузі : змістовний модуль 1 «Нормативно-правові акти охорони праці». Тема 1 «Соціальний діалог та партнерство з питань охорони праці в Україні» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2021. 29 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9888>.

3. Охорона праці в галузі : змістовний модуль № 1. Нормативно-правові акти охорони праці. Тема 2. Правове регулювання організації охорони праці в Україні : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2021. 21 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9912>.

4. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 2. «Управління охороною праці на підприємствах АПК». Тема № 3. «Алгоритм запровадження системи управління охороною праці та ризиками на підприємстві» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. – Миколаїв : МНАУ, 2023. – 33 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13429>.

5. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 2. «Нормативно-правові акти охорони праці». Тема № 4. «Реформування системи управління охороною праці в Україні» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2023. 36 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13431>.

6. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 3 «Охорона праці в агропромисловому комплексі». Тема № 5 «Організація охорони праці в аграрному секторі економіки» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2024. 27 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17427>.

7. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 3 «Охорона праці в агропромисловому комплексі». Тема № 6 «Актуальні питання охорони праці в сільськогосподарському виробництві» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2024. 195 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17428>.

8. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 3 «Охорона праці в агропромисловому комплексі». Тема № 7 «Соціальний захист громадян у зв'язку з нещасними випадками на виробництві» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2024. 114 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17429>.

9. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 4 «Пожежна безпека галузевих об'єктів». Тема № 8 «Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах господарювання» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2024. 43 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17431>.

10. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 4 «Пожежна безпека галузевих об'єктів». Тема № 9 «Загальні вимоги пожежної безпеки на об'єктах господарювання» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2024. 59 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17433>.

11. Охорона праці в галузі. Змістовий модуль № 4 «Пожежна безпека галузевих об'єктів». Тема № 10 «Дії при виникненні пожежі, використання первинних засобів пожежогасіння на об'єктах господарювання» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2024. 44 с.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17434>.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів, розробка інформаційного центру Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua/> – інформаційно-пошукова система Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
4. <http://www.dnopr.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.
5. <https://meprr.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.
6. <https://pd.dsp.gov.ua/> - Офіційний сайт Південного міжрегіонального управління Державної служби України з питань праці.
7. <https://mk.dsns.gov.ua/> – Офіційний сайт Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Миколаївській області.
7. https://www.ua-region.com.ua/14373101#google_vignette - Офіційний сайт Управління з питань цивільного захисту Миколаївської обласної державної адміністрації.
8. <https://ecolog.mk.gov.ua/> - Офіційний сайт Управління екології та природних ресурсів Миколаївської обласної державної адміністрації
9. <https://uprns.mkrada.gov.ua/> - Офіційний сайт Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Миколаєві.

Навчальне видання

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Методичні рекомендації

Укладач: **Курепін Вячеслав Миколайович**

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 13,14.

Тираж 100 прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54008, м. Миколаїв, вул.. Георгія Гонгадзе,9
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.